

pomembno vlogo tudi geografija. Zato pogosti mednarodni seminarji na to temo niso presenečenje.

Seminar v Zagrebu je potekal med 28. in 30. novembrom 2002. Organizirala sta ga Hrvaško geografsko društvo in Geografski oddelek Prirodoslovno-matematične fakultete. V ospredju zanimanja so bili regionalnorazvojni problemi Hrvaške in sosednjih držav. Udeležili so se ga predstavniki Avstrije, Bosne in Hercegovine, Madžarske, Makedonije, Slovenije in Hrvaške.

Po otvoritvenem nagovoru dr. Viskoviča, dekana Prirodoslovno-matematične fakultete, so bile predstavljene nekatere teoretične osnove in modeli regionalnega razvoja. Ugotovljeno je bilo, da sonaravni razvoj postaja ključni pristop oziroma način za udejanjanje skladnejšega regionalnega razvoja. V sklopu predavanj o regionalnem razvoju Hrvaški sosednjih držav so bile prikazane izkušnje na tem področju iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Madžarske, Makedonije in Slovenije. Avtorji so se lotevali preučevanja razvoja v regijah na zelo različne načine. Sledil je še sklop o regionalnem razvoju Hrvaške. Hrvaška se srečuje z močno koncentracijo v Zagrebški urbani regiji in s praznjenjem obsežnih območij države. S težo problemov izstopajo v vojni prizadeta območja, ki so se z razvojnimi problemi zaradi periferne lege, nerazvitih gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter omejenih pogojev za kmetijstvo srečevala že pred letom 1990.

Tretji dan seminarja je bila ekskurzija v Banijo in del Korduna. Regiji sta naravnogeografsko podobni, podoben je tudi družbenogeografski razvoj zadnjih 10 let. Prevladuje vzpet svet, ki se najvišje dvigne v Zrinski gori. Rečna mreža je zelo razvita. Za kmetijstvo razmere niso najugodnejše, saj kot kamninska podlaga prevladuje glina. V dnu dolin so predvsem mokrotni travniki. Regiji sta se z neugodnimi demografskimi gibanji srečevali že zadnjih nekaj desetletij. Zaradi vojne v prvi polovici 90. let 20. stoletja se je depopulacija nadaljevala. Na tem območju so živeli Srbi, ki so po vojaški operaciji hrvaške vojske, bolj znani pod imenom »Nevihka«, območje zapustili. Gospodarstvo v Petrinji in Glini je propadlo. Danes prihaja do oživljanja nekdanjih močnih industrijskih podjetij v centralnih krajih višje stopnje. Zabeleženo je bilo celo priseljevanje v regijo. Vračajo se predvsem ostareli prebivalci srbske narodnosti. Mladi Srbi ostajajo v Bosni, predvsem pa v Srbiji, v Beogradu. Kulturna pokrajina je doživela popoln razkroj. Na stavbah in infrastrukturi so še vedno vidni ostanki vojaških operacij. Pričakujejo se težave pri aktiviranju endogenih regionalnih virov.

Na seminarju o regionalnorazvojni problematiki v Zagrebu je sodelovalo veliko mladih geografov, ki se šele uveljavljajo v strokovnih in znanstvenih krogih. Predstavljeni seminarji so pokazali, da so geografi aktivno udeleženi pri spodbujanju regionalnega razvoja v svojih državah in regijah. Slovensko geografijo in neno preučevanje regionalnih problemov so z aktivno

udeležbo promovirali tudi nekateri člani Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

HERODotNET Thematic Network – OSNOVNA PREDSTAVITEV ZDRUŽENJA IN KRATKO POROČILO O PRVI KONFERENCI Eva Konečnik

Kaj je HERODotNET Thematic Network ali krajše HERODOT? Herodot je evropsko združenje oddelkov za geografijo v visokošolskem izobraževanju (European Network of Geography in Higher Education), odprto tudi vsem institucijam in organizacijam, ki so povezane s študijem geografije ali sorodnih znanstvenih disciplin. Člani so iz vseh evropskih držav: akademski oddelki za geografijo, druge institucije za izobraževanje učiteljev, raziskovalni centri in organizacije za profesionalni razvoj. Članice Herodota so tudi pomembnejše geografske organizacije, kot npr. Mednarodna geografska zveza (IGU), EUROGEO ipd.

Združenje Herodot je bilo ustanovljeno oktobra 2002 in je svojo vlogo opredelilo z naslednjimi cilji:

- podpirati in razvijati odličnost v poučevanju geografije na visokošolskem nivoju oziroma širiti primere dobre prakse v izobraževanju na področju geografije;
- povečati zavest o pomembnosti pedagoškega presojanja aktivnosti znotraj geografskega visokošolskega kurikula, npr. pedagoškega presojanja uporabe specifičnih izobraževalnih produktov, vključujoč informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (ICT) in učenje na daljavo (ODL);
- poročati o kurikularnih spremembah in o razvoju znotraj geografije kot znanstvene panoge na nacionalnih ravneh in v celotni Evropi;
- razvijati in pospeševati dialog med visokoškolskimi izobraževalnimi institucijami v Evropi, podpirati izmenjave učiteljev in študentov na področju geografije;
- razviti skupno evropsko ogrodje za organizacijo programov profesionalnega razvoja geografov, delujočih v visokošolskem izobraževanju.

Osnovna želja HERODOT-a je torej trud za promocijo geografije v visokošolskem izobraževanju in podpora profesionalnemu razvoju geografov, delujočih v visokošolskem izobraževanju.

Prva konferenca združenja HERODOT je potekala v Londonu od 22. do 24. marca 2003. Na konferenci je sodelovalo 82 udeleženk in udeležencev iz okoli 33 evropskih držav in ZDA. Iz Slovenije sta se konference udeležila predstavnik Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in predstavnica Oddelka za geografijo Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru. Slovenija je bila obenem nosilka ene od treh tematskih delavnic.

Program konference je vključeval predstavitev ciljev in pričakovani HERODOT-a v povezavi z Bologn-

skim procesom ter predstavitve idej »nove evropske geografije«, vključno z nekaterimi raziskovalnimi možnostmi in vplivi »evropeizacije« na visokošolsko geografsko izobraževanje. Nekoliko natančneje je bila predstavljena geografija (kurikulum, organizacije ipd.) Velike Britanije kot gostiteljice konference in za primerjavo spremembe v geografskem izobraževanju v ZDA.

Poleg omenjenih nagovorov organizatorjev in izbranih strokovnjakov iz Evrope in ZDA je večina dela potekala v delavnicah, ki so zahtevale aktivno udeleževanje vseh udeležencev konference. **Ključna so bila tri delovna področja (Thematic Pillars-TPs):**

- »evropeizacija« geografskega izobraževalnega kurikuluma (nosilka: Slovenija);
- profesionalni razvoj geografov, profesionalne zveze, profesionalizem in izhodišča kakovosti;
- inovacije v geografskem učenju in poučevanju (t. i. *exciting geography*).

V prvi delavnici (»evropeizacija«) so izhajali iz dejstva, da evropsko združevanje ne pomeni samo združevanja različnih ekonomskih trgov, kultur in vrednot, temveč tudi združevanje različnih izobraževalnih standardov in ne nazadnje različnih geografskih kurikulumov. Razlike naj ne bi nujno vodile do konfliktov, temveč predvsem do obogatitve evropske družbe kot celote. V ta namen je pomembno izmenjati in kritično ovrednotiti programe, strategije in pedagoške pristope v geografski visokošolski izobrazbi ter preučiti in razvijati različne poti vključevanja evropske dimenzije v visokošolski geografski kurikulum. Pomembno naj bi bilo razviti inovativne primere »novega evropskega visokošolskega kurikuluma«.

V drugi delavnici (profesionalizacija) so postavili vse bolj aktualno in naraščajočo konkurenco med evropskimi visokošolskimi institucijami. Ob omenjeni notranji konkurenci postaja očitnejše tudi tekovanje evropskih s podobnimi institucijami po svetu. Zaradi tega je bolj kot kadarkoli prej pomembno formiranje strateških zvez in partnerstev znotraj Evrope. Potrebno je stopnjevati kakovost dela, le ta pa je odvisna od profesionalnega razvoja geografov, ki poučujejo na visokošolskem nivoju.

Skupina si je na osnovi navedenega med drugim zastavila tudi sledeče cilje: raziskati možnosti in obstoječo strukturo profesionalnih razvojnih programov za visokošolske geografe v Evropi; identificirati profesionalne potrebe geografov, ki poučujejo na visokošolskem nivoju; razviti modele izpopolnjevanja visokošolskih učiteljev in standarde vrednotenja kakovosti dela; preučevati identiteto akademske geografije v povezavi z nastajajočimi spremembami v strukturi dela in znotraj razpetosti med poučevanjem in raziskovanjem.

Tretja delavnica (»Exciting Geography«) je temeljila na trditvi, da je uspeh oziroma pomen geografije v prihodnosti v veliki meri odvisen od promo-

viranja zanimivosti le-te kot tudi od inovativnih izobraževalnih pristopov. Visokošolska didaktika v Evropi ni visoko razvita, vendar bi morala imeti velik pomen. Največji potencial uporabnega znanja se namreč najbolj doseže s povezovanjem teorij izobraževalnih znanosti in teorij geografskih akademskih disciplin.

Cilji tokratnega in prihodnjega dela udeležencev delavnice so med drugim: zbrati obstoječe didaktične koncepte in urediti status didaktike geografije; pripraviti publikacije za razvoj didaktike geografije v smeri spodbujanja kreativnosti, inovativnosti, zanimivosti študija geografije; raziskovanje na aktualnem področju (opisi, analize in širjenje obstoječe »dobre prakse« v evropskih visokošolskih geografskih institucijah, razvoj naprednih metod poučevanja visokošolske geografije, kot je ICT učenje in poučevanje ...).

Predstavljene delavnice so hkrati ključna delovna področja HERODOT-a v prihodnosti, ki naj bi se v določenih vidikih povezovala in dopolnjevala (več informacij o navedenih delovnih področjih in o možnostih neposredne vključitve lahko najdete na spletni strani združenja: <http://www.herodot.net>).

Kot je razvidno iz zapisanega, so cilji združenja HERODOT aktualni, a tudi kompleksni. Delo na redkih področjih je že privedlo do prvih rezultatov, na drugih pa je poleg navedenih razvilo še nove cilje ali zgolj zastavilo temelje za nadaljnje delo. Le-to naj bi se nadaljevalo v obliki konferenc, delavnic, študij primerov ipd. Rezultati naj bi se širili, med drugim, v različnih oblikah informacijskih okrožnic in drugih poročil oziroma preko navedene spletne strani.

Velika vrednost prve konference HERODOT-a je bila gotovo v aktivnem navezovanju stikov med evropskimi visokošolskimi geografskimi institucijami, v spoznavanju razlik v visokošolskem geografskem izobraževanju posameznih evropskih držav in v identificiranju skupnih problemov oziroma potreb geografske stroke v Evropi, kot je med drugim pogosto izražena potreba po utrjevanju in promoviranju statusa geografije kot znanstvene discipline in izobraževalnega predmeta.

Rezultat prve konference je tudi obširna baza podatkov, ki se je oblikovala na osnovi kompleksnih vprašalnikov in PowerPoint-predstavitve, ki jih je izpolnil oziroma pripravil vsak udeleženelec prve konference za svojo državo oziroma institucijo in katerih rezultate bomo najverjetneje kmalu lahko preverili na spletnih straneh združenja. Pričakujemo lahko informacije o organizaciji visokošolske geografije ter o drugih geografskih institucijah v posameznih državah Evrope, o ključnih geografskih periodičnih publikacijah, profesionalnih razvojnih programih na področju visokošolske geografije, evropskih aktivnostih, novih iniciativah in zanimivih projektih ter o razvojnih usmeritvah na področju raziskovalne in izobraževalne geografije v Evropi, o profesionalnih potrebah na področju visokošolske geografije, obstoječih specifičnih strokovnih znanj ipd. Poleg navedenega je združenje pridobilo infor-

macije o statusu geografije kot šolskega predmeta na posameznih nivojih geografskega izobraževanja – od osnovnega do visokošolskega; o pozitivnih izzivih in nevarnostih, s katerimi se sooča geografija kot znanstvena panoga in izobraževalni predmet; o obstoječih partnerstvih med evropskimi visokoškolskimi institucijami; o mednarodnih razvojnih strategijah geografskih institucij in še in še.

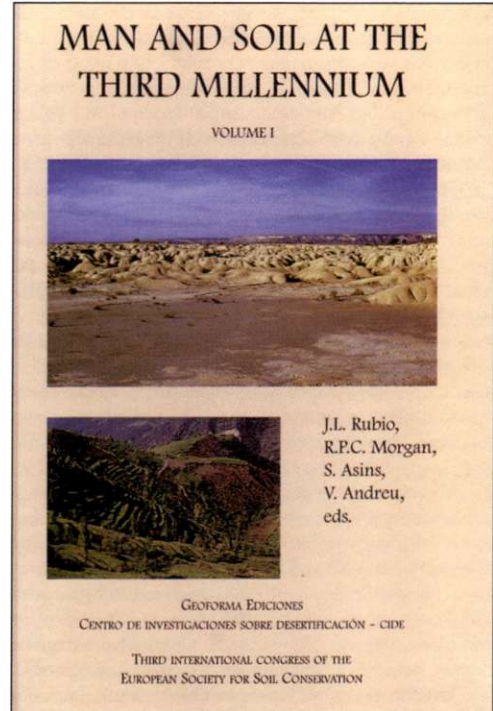
Kot se zmeraj bolj zavedamo, »Evropa« prinaša **določene organizacijske in kakovostne izzive** tudi raziskovalnemu in izobraževalnemu področju geografije – tako v smislu povečane konkurence med institucijami in posamezniki kot v smislu določenih priložnosti na učinkovito funkcioniranje v novih političnih, gospodarskih in še kakšnih okvirih. HERODOT je prva vseevropska povezava na področju visokošolske geografije, ki skuša odgovorjati na omenjene izzive. Zeli jasno definirati ter v prihodnosti reševati probleme oziroma promovirati pozitivne vidike, s katerimi se na različnih področjih sooča geografija. HERODOT lahko pomeni pomemben in pozitiven korak v razvoju geografske stroke v Evropi.

MAN AND SOIL AT THE THIRD MILLENIUM Ana Vovk Korže

Evropsko združenje za varovanje prsti (ESSC – European Society for soil Conservation) je leta 2000 organiziralo mednarodni kongres z naslovom Človek in prsti v tretjem tisočletju. Kongres je potekal v Valenciji v Španiji od 28. marca do 1. aprila v razkošnem Muzeju princa Filipa (Museo de las Ciencias Príncipe Felipe, Ciudad de las Artes y las Ciencias). Po dveh letih je izšel obsežen zbornik v dveh delih z 2223 stranmi. Izdala ga je ESSC v Španiji (Geoforma Ediciones, Centro de Investigaciones sobre Desertificación, Logrono, 2002), njegovi uredniki pa so bili J. L. Rubio, R. P. C. Morgan, S. Asins in V. Andreu.

ESSC štirikrat letno izdaja publikacijo Newsletter in v njej objavlja prispevke o različnih vidikih varovanja prsti. Združenje so ustanovili leta 1988 (člani so tudi iz vrst slovenskih geografov). Prizadeva si posredovati rezultate raziskav o degradaciji, eroziji in varovanju prsti širši javnosti, informirati javnost o pomembnih vprašanih varovanja prsti ter sodelovati z institucijami in osebami, ki se praktično ukvarjajo z varovanjem prsti. Domača stran ESSC je <http://www.zalf.de/essc/esscnew.htm>. Na njej najdemo številne informacije o kongresih in konferencah, ki jih združenje organizira.

Na mednarodnem kongresu Človek in prsti v tretjem tisočletju so bili glavni poudarki na spoznanjih, da so prsti, tako kot voda in zrak, pomemben naravni vir in jih je potrebno z vidika trajnostnega razvoja

varovati, kar je zapisano v vseh evropskih nacionalnih dokumentih.

Vsebinsko so prispevki, ki so objavljeni v dveh zbornikih, združeni v naslednjih deset sklopov:

1. Prsti in znanost
2. Prsti in kroženje vode
3. Povezave med biodiverzitetjo, klimatskimi spremembami in prstmi
4. Tradicionalni sistemi varovanja prsti in vode
5. Indikatorji prsti
6. Funkcije prsti in njihova kvaliteta
7. Procesi dezertifikacije in degradacije prsti
8. Kontaminacija prsti
9. Nove tehnologije in dognanja o prsteh
10. Varovanje prsti.

Vsebinski sklopi se po obsegu prispevkov, ki jih vsebujejo, zelo razlikujejo. Najobsežnejši je 7. vsebinski sklop, kjer najdemo prispevke o dezertifikaciji in degradaciji v širšem mediteranskem območju (države Severne Afrike ter Južne in Srednje Evrope). Večina prispevkov temelji na regionalnih analizah, kjer na primer države oziroma dela države predstavljajo zlasti probleme degradacije prsti. V ospredju so problemi erozije prsti zaradi klimatskih značilnosti ter problemov salinizacije. Zanimivi so tudi metodološki prispevki z modeli o poteku erozije, predstavljene pa so tudi banke podatkov, potrebne za spremljanje in načrtovanje poteka erozije prsti z uporabo GIS tehnologije.